

riše, ki so bili zaradi vojne odtrgani svojemu poklicu. Spomni se tov. Kosirja, ki je med vojno padel. Slava! Prečita se zadnji zapisnik in zasliši poročilo o delovanju društva v minulem letu. Blagajničar poroča o gmotnem stanju društva. Poročila se odobrijo v zvezi na znanje. Tov. F. Zaherlove se naprosi, da pregleda društveno knjižnico in na prih. zborovanju o njej poroča. Sklene se sledeče: 1.) Deželna zveza, katere glavni namen je bil skupno delovanje z nemšk. tov. zaradi učit. gmotnega stanja, naj se razpusti; društvena imovina naj se pa sorazmerno po plačevanju vrne društvu. 2.) Glede volitev zastopnika v višji šolski svet se društvo strinja s sklepom odbora seje Zveze. Učit. svet naj predlaga, da dobi tudi štaj. učiteljsvo svojega zastopnika. 3.) Na poziv Zaveze zaradi zvišanja članarine se društvo odloči plačevati za letos 36 K članarine. Na vsak način pa se naj gleda, da se ne bo več društvo nadlegovalo s takimi pozivi. 4.) Društvo je proti nabiranju sklada za potovanje delegatov v Beograd. Delegatom naj se plačajo stroški iz Zavezine blagajnice, in društva povrnejo potem naknadno. 5.) Zaradi izstopa iz štaj. Selbsthilfe naj vsak ukrene, kakor mu najbolje kaže. Za delegate k zborovanju v Celju so izvoljeni: tov. Maurič ter tov. Bernardova in Jandlova. Odbor za tekoče leto: Ivan Tomažič, predsednik; Karel Maurič, podpredsednik; Hermina Mahorčičeva, tajnica; Fani Jandlova, blagajničarka; Slava Zaherlova, knjižničarka; Fran Zaherl, pevovodja; Simon Cvahte, odbornik. Tov. Svetko nam je podal zgodovinsko učno snov z ozirom na novo državo. Z zanimanjem smo poslušali izvajanja, kar dokazuje, kako važna so taka predavanja. Tovariš predsednik se mu zahvali za njegovo temeljito delo.

Prebral se je nato še seznam šol, ki so darovale za vojnopomožni sklad. Ker je pozni čas že silil k zaključitvi zborovanja, zato nekatera vprašanja niso bila do konca rešena.

Prihodnje zborovanje se vrši v Gornji Radgoni.

»Lepa naša domovina« je zaključila lepo uspelo zborovanje.

+ Šaleško učiteljsko društvo je imelo svoj občni zbor dne 16. marca 1919 v šolskem poslopju v Velenju.

Predsednik tovariš Koropec otvori zborovanje s prijaznim pozdravom na vse prisotne, izražajoč svoje veselje nad mnogoštevilno udeležbo. Poseben pozdrav izreče novima članoma tovarišici Mari Pijanovi in tovarišu Lucijanu Orlu ter jima želi na novem mestu obilo sreče in zadovoljnosti.

Nato se je prečital zadnji zapisnik od 12. januarja 1919.

Poročila:

1. O zvišanju članarine v zmislu Fleretovega članka v »Tovarišu« se soglasno sklene, da se zvišana članarina plača.

2. Predlog, da bi se Zveza štaj. učiteljev in učiteljic razpustila in da imamo samo Zavezo jug. učiteljsva, pride v razpravo, sklep pa je preložen na prihodnje zborovanje.

Ko se je z odobravanjem sprejelo blagajnikovo poročilo, se prečita poročilo tov. tajnice; iz poročila se posname, da je imelo društvo v letu 1918 samo tri zborovanja.

Akoravno—so bila zborovanja tako redka, vendar je bil obisk jako mlačen. Navadno so manjkali le vedno eni in isti, ki si pač mislijo, da je dovolj, če je zapisan kot društven član, na zborovanja pa naj hodijo le drugi. Želeti je, da bi posebno sedaj, ko je nastala mlada Jugoslavija pustili vso mlačnost na stran, v složnosti in kolegialnosti shajali polnoštevilno na društvenih zborovanjih. Kot vneti Jugoslovani pokazimo, da nam je naobrazba naše mladine, ki je temelj sreči in blaginji naše mile države, kakor tudi splošna naobrazba našega naroda predvsem naša prva skrb. Shajajmo se redno na društvenih zborovanjih in žrtvuimo svoje moči za vsestransko kulturno povzdigo narodovo.

Volitev odbora se je vršila po vzkluku. Ostal je stari odbor (razen blagajnika): Ivan Koropec — predsednik; Avgust Rozman — blagajnik in predsednikov namestnik; Cilka Trobejeva — tajnica; odbornika: ravnatelj Vekoslav Trobej in Lukman Ivan.

Nazadnje se poslovi predsednik od tovarišice Franje Pristovškove in Mire Pučeve, ki sta bili premeščeni v Celje in sta delovali neumorno več let v našem dru-

štvu, ter jima želi na novem mestu obilo sreče in zadovoljnosti.

Prihodnje zborovanje naj bi se vršilo skupno s Slovenjegraškim učiteljskim društvom, ki se naj vpraša, če se s tem strinja in naprosi, da določi kraj in čas sestanka. — Cilka Trobejeva, tajnica.

+ Učiteljsko društvo za okraj Sv. Lenart v Slov. gor. zboruje v četrtek, dne 3. aprila, pri Sv. Trojici. Na dnevnem redu je razen stanovskih zadev tudi poročilo tovariša Kranca: Spomini na Sočo, Črno goro in Albanijo. — Klemenčič, t. č. predsednik.

+ Učiteljsko društvo za konjiški okraj je zborovalo dne 13. marca 1919 v deški šoli v Konjičah. Zborovanje je bilo kakor po navadi dobro obiskano.

Predsednik tv. Bobič je otvoril zborovanje ter iskreno pozdravil gosta voditelja okrajnega glavarstva g. Trstenjaka in vse navzoče. Posebe je še pozdravil tovariše, ki so se vrnili iz vojaške službe, ter one tovariše in tovarišice, ki so društvu na novo pristopili. — Spominjal se je nato osvoboditve našega troimenskega naroda izpod tisočletnega jarma ter slavil novodobnega »kralja Matjaža« v osebi kralja Petra Karagjorgjeviča in prestolonaslednika regenta Aleksandra. Regentu Aleksandru se je odposlala udanostna izjava. Nato je podal pregled najnovejših ukrepov, tikajočih se šolstva in našega stanu. Omenil je volitve zastopnikov v Višji in v okrajni šolski svet, osebne izpremembe v našem okraju ter izboljšanje učiteljskih prejemkov.

Na znanje se vzame dopis kraj. šol. sveta Konjice, naznanjajoč, da se da društvu za zborovanja ena soba v deški šoli na razpolago.

Glede nemščine kot neobvezni predmet se sklene sledeče: Zaveza kot naša vrhovna organizacija se naprosi, da posreduje na merodajnem mestu, da se nemščina tudi v višjeorganiziranih šolah kot neobvezni predmet odpravi. V novi svobodni državi naj bo konec našemu hlapčevanju. Starši, ki želijo, da se njihovi otroci uče nemščine, naj te ure posebe plačajo.

Glede nadaljnega obstoja Zveze se pridružuje društvo mnenju Zvezinega odbora, namreč da naj se še počaka, dokler se ne uredijo meje kraljevine SHS in dokler se ne uravna uprava. Šele potem se naj o tej zadevi sklepa.

Za delegata za zborovanje Zveze sta bila izvoljena tov. Bobič in Golež.

Tudi, kar se tiče izstopa in štajerskega »Selbsthilfe«, stoji društvo na stališču Zvezinega odbora, namreč vsak naj ukrene po lastnem prepričanju in lastni volji, vendar se priporoča, da na novo nihče ne pristopi.

Ker so padle dosedanje meje dežel in si učiteljsvo ni na jasnem, kako se naj označijo v raznih uradnih spisih bivše avstrijske dežele, se sklene višji šolski svet naprositi, da izda tozadevno naredbo.

Predlog tov. Flereta v »Učit. Tov.« glede zvišanja članarine se sprejme s pristavkom, da mora vsak član še plačati 4 K za okrajno učiteljsko društvo. Članarina, ki se naj sproti plačuje, znaša torej 40 K; oz. za soproge učiteljev 12 K.

H koncu sta se še sprejela predloga tov. Serajnika, in sicer: 1.) Zaveza se naprosi storiti primerne korake, da se o priliki agrarne reforme zagotovijo šolam in učiteljsvu drva iz državnih gozdov, da ne bo več treba v zimskih mesecih šol zaradi pomanjkanja kuriva zatvarjati.

2.) Spori med tovariši se naj ne spravljajo v javnost, ampak naj se poravnajo med seboj. V to svrhu se naj izvolijo častna razsodišča.

S tem je bil dnevni red izčrpan, in predsednik je zaključil zborovanje, zahvaljujoč se za mnogoštevilno udeležbo.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj je zborovalo 16. t. m. v Laškem z običajnim vzporedom. Ker je poprej deževalo že nekaj dni in je tudi dan zborovanja napočil v znamenju dežja, smo opravičeno računali na pičlo udeležbo.

Pri otvoritvi zborovanja pa se je pokazalo, da smo bili slabi računarji, ker se nas je zbralo nad vse častno število 50erih tovarišev in tovarišic, samih zavodnih, organizovanih vzgojiteljev mladine, ki so s svojim prihodom po slabih cestah in stezah vnovič pokazali, da se zavedajo svoje dolžnosti v dobrobit vsega stanu.

Iz srca vseh je govoril tov. predsednik, ko je poudarjal, da vse, kar je do danes doseglo učiteljsvo uspehov glede izboljšanja gmotnih razmer, se imamo zahvaliti edino-le naši stanovski organizaciji. Bodimo ji pa tudi verni, zvesti člani in podpirajmo jo v njenih stremeljih, ker le tako je mogoč popoln uspeh.

Z ozirom na dejstvo, da je le tista organizacija zmožna za življenje in uspešen boj, ki ima tudi kaj pod palcem, se je predlog tov. Pavla Flereta o zvišanju članarine v predzadnjem »Tovarišu«

odobril soglasno ter se je doplatek od tov. blagajnika pobral.

Ker se nabere za vsako zborovanje toliko važnega in aktualnega gradiva, da se ga more le deloma in površno hlastajoč predelati, stavi tov. Zupančič od vseh pozdravljen predlog, da skliče tov. predsednik iz lastne iniciative zborovanje, ne oziraje se na čas in, če bo važnost vprašanj zahtevala, tudi mesečno. Predavanjje tov. Pukmeistra se je moralo preložiti zaradi prekratkega časa.

Kraj, dan in čas prihodnjega zborovanja se objavi v »Tovarišu« pravočasno. Opozarjamo pa že danes, da se bo obrnil odbor s prošnjo do prof. dr. Ilešiča, da nas zopet razveseli s kakim predavanjem! Na snidenje!

Kronika.

= Visoke šole v Ljubljani. Kurze za tehnične prične že meseca maja t. l. Ti tečajji se bodo začasno vršili najbrže v deželnem dvorcu. — Zbor strokovnjakov se je nedavno bavil z vprašanjem, kje bode začasno nastanjeno naše slovensko vseučilišče. Zbor se je zedinil v tem, da bi bilo za vseučilišče najprikladnejše poslopje nove domobranske vojašnice.

= Učitelji in profesorji, ki imajo še kaj tirjati od naučne uprave stare Avstrije, naj se javijo pisмено na naslov: prof. dr. Ivan Arnejc, Dunaj I. Minoritenplatz 5.

= »Šolska reforma«. Tako se glasi simpatično in stvarno pisan članek, ki ga je objavil dne 12. t. m. v »Slovenskem Narodu« dr. Ivan Lah o našem načrtu preustrojitve šolstva in narodne vzgoje. Vse drugo slovensko časopisje — molči ter s tem izpričuje, da mu je reforma šolstva deseta brigada. Izvzeti moramo »Slovenca«, ki tudi v tem primeru ne zna nič drugega, nego zbadati! Vsak po svoje! A mi delamo vztrajno naprej.

= »Še vedno po starem načinu«. Ta naš uvodnik iz zadnje številke omenja »Slovenski Narod« v izvlečku v 67. številki z dne 18. t. m.

= Dr. Rojc odstopil. Dosedanji poverjenik za nauk in bogočastje na zagrebški vladi dr. Milan Rojc je podal svojo demisijo, ki je bila od ministrskega sveta v Beogradu sprejeta.

= Učiteljske in profesorske zbornice. V štajerskem deželnem zboru je poslanec dr. Gargitter s tovariši vložil predlog, naj deželni svet predloži zakonski načrt za ustanovitev učiteljskih in profesorskih zbornic na štajerskem.

= Povišanje pristojbine na zagrebškem vseučilišču. Uradni list objavlja banko naredbo, ki so z njo zvišane za 100 odstotkov vse izpitne in druge pristojbine zagrebškega vseučilišča.

= Med hrvatsko duhovščino. Iz Zagreba poročajo: Med hrvatskim nižjim duhovništvom se vedno bolj širi gibanje za reformiranje in moderniziranje katoliške cerkve. Vzporedno s tem gibanjem se pojavlja težnja za zbliznanje s pravoslavno cerkvijo. Ta pokret je dobil novo oporo v srbskem duhovništvu samem, ki je pričelo s svoje strani s podobno akcijo, ki se od nje nadejajo katoliški krogi tem lepšega uspeha, ker se jim zdi pravoslavna cerkev v svojih odlokih mnogo bolj neodvisna in samostojna kakor katoliška.

= Dokument kulturne prilike v Dalmaciji leta 1919. V Splitskem »Pokretu« beremo: Orožnik Ilija Čuba s 27 službenimi leti ima dnevno 25 K plače: šol. upravitelj A. Vladislavić (28 služb. let) ima dnevno 8 K, učitelj J. Kovačič (15 služb. let) dnevno 6 K, učitelj D. Terzić (14 služb. let) dnevno 6 K, učiteljica N. Beovićeva (6 služb. let) dnevno 3 K in učiteljica M. Markovićeva (18 služb. let) dnevno 4 K. Torej: orožnik s 27 službenimi leti ima dnevno 25 K, 5 učnih oseb skupno z 81 službenimi leti pa ima dnevno — 27 K. — Brez komentarja!

= Uradniško vprašanje. Iz Beograda nam poročajo: Na vladi se vrše posvetovanja o izenačenju uradniškega statusa za vso državo SHS in o regulaciji plač. Kakor se strjuje v parlamentarnih krogih, bo regulacija plač temeljita. Med drugim odpadejo brezplačni praktikantri, oziroma samo z adjutom dotirane službe. Uradniki bodo takoj ob nastopu provizorično izvršeni v odgovarjajoč činovni razred. Uradniki z visokošolsko izobrazbo takoj v deveti, s srednješolsko maturo v deseti, z ostalo izobrazbo v 11. razred. Do gotovega činovnega razreda bo avanzma avtomatičen. — Jugoslovanski dopisni urad poroča: Vlada se bavi z vprašanjem izenačenja plač vseh državnih uradnikov in nastavlencev kraljevstva. Načrt je že izdelan in bo kmalu objavljen. Uradniki bodo razdeljeni v 11 plačilnih razredov, in sicer tako, da bodo mogli vsi uradniki avtomatičnim potom doseči gotovo stopnjo. Maksimalne plače, ki jih mora doseči vsak državni nastavljenec, znašajo: za uradnike z maturo 5000 dinarjev, za uradnike brez mature

3800 dinarjev. Poleg plače bodo dobivali uradniki še posebne aktivitetne doklade. Naredba stopi v veljavo brzkone 1. maja.

= Slučaj učitelja Derossija: »Pokret« piše: »Upravo nekoliko dana prije njegove smrti izjao nam se je na svoju sudbinu. Bio je višeput denunciran i proganjen za vrijeme rata. — U tom poslu se je za uvijek proslavio glasoviti Fra Cherubin Segvić, zenica Isusova, a sada božjom milošću član državnoga vijeća u Beogradu. — Cini nam se, da parnica nije još dovršena, a bilo bi dobro, da se dokrajči, e da jednom otvorimo i ovu pandorinu posudu«. — Ali mislite, da med Slovenci ni nikogar Segrićevega značaja, ki stoji še danes na odličnem mestu?

= Delovanje italijanskega imperia-lizma. Iz Trsta nam poročajo: Sežansko učiteljsko društvo so Lahi razpustili. V sežanskem okraju so sedaj razpustili 10 učiteljskih služb. Načrt imajo ta, da svoje zanesljive okoličanske učitelje premeste na Kras s primernimi dokladami, kjer bodo njihovi eksponenti in kjer bodo poučevali v italijanskih kurzih drugo učiteljsvo. Zavedno učiteljsvo pa premeste vse križem, da stro njega vpliv na ljudstvo. V Logatcu vsiljujejo otrokom laščino. Podkupujejo jih s pomarančami in rižem.

Iz Jugoslavije.

= K načrtu preustrojitve šolstva in narodne vzgoje. Tovariš Fr. Segula nam piše: »Izšli načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje je hvalevredno delo odseka Zaveze jugoslovanskega učiteljsva za preustrojitev šolstva. Brezdvomno se bo pa razvila glede načrta živahna polemika. Ker je pa naš »Učit. Tovariš« preobložen z gladivom, da bi nam mogel nuditi reden predel v tozadevno razpravo, si upam predlagati, da naj o načrtu razpravljajo posamezna učiteljska društva. Več oči več vidi, in dobro je, da sodeluje pri tako važnem delu vse učiteljsvo! — S predlogom tov. Segule se popolnoma strinjamo!

= »Jugoslavija« od preteklega torka objavlja članek »Obračun«, kjer našteva grehe in nekorektnosti okrajnih šolskih nadzornikov Fr. Lavtižarja in Karla Simona. Očitki so tako tehtni, težki in izdatni, da sta spričo njih oba imeavovana nadzornika na svojih mestih absolutno nemogoča. Tudi mi smo delovanju obeh »šolnikov« posvetili že dovolj pozornosti. Kdor se zanima za kritiko v »Jugoslaviji«, naj jo čita! Mislimo, da jo g. poverjenik dr. Verstovšek mora vzeti v vednost ter v interesu šolstva ukreniti to, kar je edino primerno: Lavtižar in Simon ne smeta in ne moreta biti več nadzornika!

= Sirovost. Aprovizacijski odbor ljublj. učiteljsva nima prijetnega stališča, dasi se trudi na vso moč, da bi kar najbolj zadovoljil učiteljsvo, ki ga aprovizuje. Poleg drugih sitnosti in neprilik mu grene dobro voljo in pošteno delo sedaj še sirovi anonimni dopisi, ki ga z njimi nizke duše bombardujejo. Požeruhi... mislite, da boste vse cukr sami požrli... delate kupčije... delate samo za svoje žepe... sramota, da kradete nam kolegom... vsi hočete biti v odboru, da sami sebe futrate... škandal... za naš denar hočite vedno po oštarijah... fej, sram bodi ves odbor!... Tako se lije naprej ta gnoj izpod sirovega peresa. Ne moremo verjeti, da bi učiteljeva roka mogla kaj takega pisati! Če pa — sramotno izpričujevalo sirove nature! Poštenjak se podpisuje pod svoje pismo, le podli obrekovalc se skriva za anonimnost. Sram ga bodi, kdorkoli in kjerkoli je!

= Nužno potrebna enotnost. Pišejo nam: »Da bomo šolska naznanila in imenike enotno pisali, je treba nujno opozarjati, da nimamo več dežel (kakor Kranjska, Štajerska itd.) Imamo le Slovenijo v ožjem in kraljevino SHS v širšem pomenu. Iz opazovanja namreč vem, da pišejo še nekateri n. pr. rojen v... na Štajerskem. — To je vendar dandanes popolnoma napačno in tudi ni oficialno! Pravilno je: ... rojen v... v kraljevini SHS, kvečjemu če dostavimo v klepaju Slovenija! Torej konkretno: Ivan Kovač, rojen v Ptuj v kraljevini SHS (Slovenija)«. — Prav bi bilo, ako poverjenstvo zavedno vprašanje definitivno resi in končno določi.

= Važno in nužno! Mnogo je učiteljev, ki so napravili usposobljenostni izpit v vojnih letih. Večina izmed teh se je z izpitom zakasnila, ne po svoji krivdi. V tem oziru so posebno trpeli absolventi letnikov 1912. in 1913. Listopada 1914. bi naj ti napravili izpit. Večino pa je pobral že velikega srpana vojaški jopič, medtem ko so drugi odhajali k vojakom rayno pred durmi izpita, v mesecu vinotoku. Takrat je bil položaj tak, da je bilo izključeno misliti na pripravo. Kot enol. prostovoljci so bili tudi v finančnem stališču preslabo podprti za troške izpita, posebno ker so se kadri šol premestili na

* K 3. in 4. točki pripominjamo: »Nadlegovanja« ni kriva Zaveza, ker je stavil predlog tov. Fleré in ga tudi zadostno utemeljil. O kakem pozivu Zaveze torej nam ni ničesar znanega. To je odvisno od svobodne volje članstva. — Zbirko za rezervni sklad Zaveze je sklenil upravni odbor Zaveze, kakor je to v vsakem izkazu izrečno povedano. Poštmine Zaveza ne more plačati, ker nima denarja. Kdor pa neče plačati tega organizacijskega davka, ne uvažuje sklepa, ki je bil storjen brez govora soglasno. — Uredn.